

HER TAİFEYE LAYIK SOFRA

“Bu hikmete binaen, cesîm ve geniş ve muhteşem bir kasrı yapmaya başladı... Fünun-u hikmetinin en incelikleriyle tanzim edip düzelterek ... tekmil ettikten sonra, herbir taam ve nimetlerinin bütün çeşitlerinden en lezzetlerini câmi’ sofralar, o sarayda kurdu. Her bir taifeye lâayık bir sofraya tayin etti.”(1)

Temsildeki sultan **“farklı bölgelerde yaşayan, değişik költürlere sahip ve farklı meslekler icra eden”** etbainin zevklerine, iştihalarına uygun yemekler hazırlıyor, sofralar kuruyor.

Temsili hakikate tatbik ettiğimizde şunu görüyoruz: Bilim adamlarının ifadelerine göre, bu dünyada bir buçuk milyon kadar hayvan türü yaşıyor. Bunların her birinin biyolojik yapıları gibi ruh dünyaları da birbirinden farklı. Bütün bu türlerin sonsuz denecek kadar çok fertleri, bu dünya sofrasında beslenmekte, hayatlarını devam ettirmekteler.

Aslanın rızık ile ceylanın rızık, örümceğin rızık ile ipek böceğinin rızık, arının rızık ile balığın rızık birbirinden çok farklıdır. Her birinin ağızlarına, midelerine ve sindirim sistemlerine uygun rızıklar hazırlanmıştır.

İnsan, yeryüzünün halifesi olduğu için, onun sofrası diğerlerinden hem daha mükemmel, hem de çok çeşitlidir.

Öte yandan, bütün maddî rızıklar, mümin için, bir yönüyle de manevî rızık olurlar. Onların cansız, renksiz, kokusuz, tatsız elementlerden yaratıldıklarını, ilâhî bir terbiyeden geçerek insan için en güzel, en faydalı ve en lezzetli birer rızık haline geldiklerini **düşünmesi, insanın kalbine ve ruhuna önemli bir manevî rızık olur.** Onu hem şükre hem tefekküre davet eder.

“Güya, her bir sofraya yüz sanâyi-i lâtifenin eserleriyle vücud bulmuş gibi,..” ifadesiyle dünya sofrasına serilen rızıkların sanat yönünden de birer harika olduklarına dikkat çekilmektedir. Toprakta, suda, havada bulunmayan nice özellikler, nice lâtif ve ince sanatlar bir bitkiye yerleştiriliyor; vitaminden, kaloriye kadar bütün özellikler ince ölçülerle konuluyor.

Özellikle küçük hayvanların rızıklanmalarında bu letafet ve incelik daha ileri mânada kendini gösteriyor. Bilindiği gibi, ergin insanların hazmettikleri gıdaları bebekler hazmedemiyorlar. Onlara özel mamalar imal ediliyor. **Bu örneği esas alarak**

şöyle bir düşünelim:

Bir böceğin o küçücük bedeniyle midesi arasındaki uyumu dikkate alalım. Bizim bedenimiz midemizden ne kadar büyük ise bu böcekle midesi arasında da ona benzer bir ilgi olacaktır. Sonra o küçük mideye giden minnacık rızıklara nazar edelim. Onu yiyen ve mideye gönderen o küçücük ağızları bir düşünelim. Bütün bunlar çok lâtif ve ince birer sanattırlar; harikadırlar ve birer İlâhî mucizedirler.

Latîf; kesifin zıddıdır, yumuşaklık ve incelik ifade eder.

Rızık olma noktasında **“kesif”** hükmünde olan elementleri, terbiye ederek **“yenilen, içilen, koklanan, tadılan bir nimet”** haline getirmek çok ince ve lâtif bir sanattır; bir rahmet mucizesidir.

(1) bk. [Sözler, On Birinci Söz.](#)